# બાળ લગ્ન

#### બાળ લગ્ન શું છે?

બાળ લગ્ન એ સંઘનો ઉલ્લેખ કરે છે જ્યાં સામેલ એક અથવા બંને પક્ષો 18 વર્ષથી ઓછી ઉમરના હોય. તે એક હાનિકારક પ્રથા છે જે બાળકો, ખાસ કરીને છોકરીઓના અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરે છે અને તેમના સ્વાસ્થ્ય, શિક્ષણ અને સુખાકારીને નબળી પાડે છે. બાળ લગ્ન ઘણીવાર બાળકોને તેમના બાળપણથી વંચિત રાખે છે અને તેમને પ્રારંભિક ગર્ભાવસ્થા, ઘરેલું હિંસા અને વ્યક્તિગત વિકાસ માટેની મર્યાદિત તકોના જોખમો માટે ખુલ્લા પાડે છે.

#### કાયદાકીય માળખું:

બાળ લગ્નને સંબોધવા અને બાળકો માટે કાનૂની રક્ષણ પૂરું પાડવા માટે કાયદા ઘડવામાં આવ્યા છે. ભારતમાં, બાળ લગ્ન નિષેધ અધિનિયમ, 2006, બાળ લગ્નો પર પ્રતિબંધ મૂકે છે અને આવા લગ્નોની સુવિધા અથવા પ્રોત્સાહનમાં સામેલ લોકો માટે દંડની જોગવાઈ કરે છે.

વધુમાં, વિવિધ રાજ્ય સરકારોએ બાળ લગ્નની હાનિકારક અસરો વિશે જાગૃતિ લાવવા અને કન્યાઓ માટે શિક્ષણ અને સશક્તિકરણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પહેલો અમલમાં મૂક્યા છે.

### બાળ લગ્નને માન્યતા:

બાળ લગ્ન વિવિધ સાંસ્કૃતિક, ધાર્મિક અને સામાજિક આર્થિક સંદર્ભોમાં થઈ શકે છે. તેમાં ઘણીવાર યુવાન છોકરીઓ અને છોકરાઓ શારીરિક, ભાવનાત્મક અથવા માનસિક રીતે તૈયાર થાય તે પહેલાં લગ્નમાં પ્રવેશવા માટે તેમના પર બળજબરી, દબાણ અથવા હેરાફેરીનો સમાવેશ થાય છે. તે જરૂરી છે

બાળ લગ્નના સંકેતોને ઓળખો અને આ હાનિકારક પ્રથાને રોકવા અને તેને સંબોધવા માટે સક્રિય પગલાં લો.

નિવારણ માટે રોડમેપ: બાળ લગ્ન સામે લડવું

ઓળખ અને સમજણ:

ઓળખો કે બાળ લગ્ન એ બાળકોના અધિકારોનું ઉલ્લંઘન છે અને લિંગ-આધારિત હિંસાનું એક સ્વરૂપ છે. બાળકોના આરોગ્ય, શિક્ષણ અને એકંદર સુખાકારી પર બાળ લગ્નના નુકસાનકારક પરિણામોને સમજો.

દસ્તાવેજીકરણ અને પુરાવા એકત્ર:

તમારા સમુદાયમાં બાળ લગ્નના દસ્તાવેજો દાખલ કરો, જેમાં સામેલ વ્યક્તિઓની ઉમર, લગ્નના સંજોગો અને કોઈપણ સંકળાયેલ જોખમો અથવા નુકસાનનો સમાવેશ થાય છે. બાળ લગ્નના વ્યાપ અને બાળકો અને પરિવારો પર તેની અસર વિશે માહિતી એકત્રિત કરો.

સમર્થન અને માર્ગદર્શન મેળવો:

બાળ લગ્નને સંબોધવામાં સમર્થન અને માર્ગદર્શન માટે સ્થાનિક સત્તાવાળાઓ, સમુદાયના નેતાઓ અને બાળ સુરક્ષા એજન્સીઓનો સંપર્ક કરો. №0, હિમાયત જૂથો અને બાળકોના અધિકારો અને લિંગ સમાનતામાં વિશેષતા ધરાવતા કાનૂની નિષ્ણાતોની સલાહ લો.

ફરિયાદની જાણ કરવી અને ફાઇલ કરવી:

બાળ લગ્નના શંકાસ્પદ કેસોની જાણ યોગ્ય સત્તાવાળાઓને કરો, જેમ કે બાળ સુરક્ષા એજન્સીઓ, કાયદા અમલીકરણ એજન્સીઓ અથવા બાળક હેલ્પલાઈન ઔપચારિક ફરિયાદ દાખલ કરો અને તપાસ શરૂ કરવા માટે તમામ સંબંધિત માહિતી અને પુરાવા પ્રદાન કરો.

કાનૂની ઉપાયો શોધો:

બાળ વિવાહને પ્રતિબંધિત કરતા હાલના કાયદા અને નીતિઓના અમલીકરણ માટે હિમાયતી. બાળલગ્નના જોખમમાં અથવા અસરગ્રસ્ત બાળકોને કાનૂની સહાય અને સહાય પૂરી પાડવાના પ્રયાસોને સમર્થન આપો. બાળ લગ્ન બચી ગયેલા લોકો માટે શિક્ષણ, આરોગ્યસંભાળ અને સામાજિક સેવાઓની ઍક્સેસને પ્રોત્સાહન આપો.

સહયોગ અને સહકાર:

બાળ લગ્નની હાનિકારક અસરો વિશે જાગૃતિ લાવવા અને બાળકોના વિકાસ માટે વૈકલ્પિક માર્ગોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સરકારી એજન્સીઓ, નાગરિક સમાજ સંસ્થાઓ, ધાર્મિક નેતાઓ અને સમુદાયના સભ્યો સાથે સહયોગ કરો. શિક્ષણ, સશક્તિકરણ અને હિમાયત દ્વારા બાળ લગ્નને અટકાવવા અને તેને સંબોધવા માટે સમુદાય આધારિત પહેલમાં જોડાઓ.

## સ્વ-સંભાળ અને સુખાકારી:

બાળવિવાહના જોખમ અથવા પ્રભાવિત બાળકોની સુખાકારી અને સલામતીને પ્રાથમિકતા આપો. બાળકોને આઘાતમાંથી પુનઃપ્રાપ્ત કરવામાં અને તેમના જીવનને પુનઃનિર્માણ કરવામાં મદદ કરવા માટે કાઉન્સેલિંગ, હેલ્થકેર અને આશ્રય સહિત સહાયક સેવાઓની ઍક્સેસ પ્રદાન કરો.

માહિતગાર અને સશક્ત રહો:

બાળ લગ્નના મૂળ કારણો અને તેને કાયમી રાખવા માટે ફાળો આપતા પરિબળો વિશે માહિતગાર રહો. વિશે પોતાને અને અન્ય લોકોને શિક્ષિત કરો બાળ લગ્ન અટકાવવા અને બાળકોને તેમની ક્ષમતા પૂર્ણ કરવા માટે સશક્ત બનાવવા માટે બાળકોના અધિકારોનું રક્ષણ અને લિંગ સમાનતાને પ્રોત્સાહન આપવાનું મહત્વ.

હિમાયત અને પરિવર્તન:

નીતિ સુધારણા, શિક્ષણ અને સામાજિક સેવાઓમાં રોકાણ અને બાળ લગ્ન અટકાવવા અને સંબોધવા માટે સમુદાય આધારિત હસ્**તક્ષેપ માટે હિમાયત કરો. બાળકોના અધિકારો પર બાળ લગ્**નની હાનિકારક અસરો વિશે જાગૃતિ ફેલાવો અને તેના અંતરગત કારણોને સંબોધવા માટે વ્યાપક વ્યૂહરચનાઓની હિમાયત કરો.

દ્રઢતા અને સ્થિતિસ્થાપકતા:

ઓળખો કે બાળ લગ્નનો સામનો કરવા માટે સતત પ્રયત્નો, સ્થિતિસ્થાપકતા અને એકતાની જરૂર છે. હાનિકારક પ્રથાઓ અને ભેદભાવપૂર્ણ ધોરણો સામે ઊભા રહો જે બાળ લગ્નને કાયમી બનાવે છે. તેમના જીવન અને ભવિષ્ય વિશે માહિતગાર પસંદગીઓ કરવા માટે બાળકોની એજન્સી અને સ્વાયત્તતાને સમર્થન આપો.

સારાંશ:

બાળ લગ્ન એ એક હાનિકારક પ્રથા છે જે બાળકોના અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરે છે અને ગરીબી, લિંગ અસમાનતા અને સામાજિક અન્યાયના ચક્રને કાયમી બનાવે છે. બાળ લગ્નના ચિહ્નોને ઓળખીને, કાનૂની અને સામાજિક પરિવર્તનની હિમાયત કરીને અને બાળકોને તેમના અધિકારોની અનુભૂતિ કરવા માટે સશક્તિકરણ કરીને, અમે બાળ લગ્ન અટકાવી શકીએ છીએ અને તમામ બાળકો માટે એક સુરક્ષિત, વધુ ન્યાયી વિશ્વનું નિર્માણ કરી શકીએ છીએ.

સામૂહિક કાર્યવાહી અને સામુદાયિક જોડાણ દ્વારા, અમે બાળ લગ્નને સમાપ્ત કરવાની દિશામાં કામ કરી શકીએ છીએ અને સુનિશ્ચિત કરી શકીએ છીએ કે દરેક બાળકને ખીલવાની અને તેમની કૃષમતાઓને પૂર્ણ કરવાની તક મળે.

